WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 16 lipca 2009 r.*

W sprawie C-344/08

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Sąd Rejonowy w Kościanie (Polska) postanowieniem z dnia 8 lipca 2008 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 24 lipca 2008 r., w postępowaniu karnym przeciwko

Tomaszowi Rubachowi,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: C.W.A. Timmermans, prezes izby, J.C. Bonichot, K. Schiemann, J. Makarczyk i C. Toader (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: M. Poiares Maduro,
sekretarz: R. Grass,

uwzględniając procedurę pisemną,

* Język postępowania: polski.

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu rządu polskiego przez M. Dowgielewicza, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu rządu hiszpańskiego przez N. Díaz Abad, działającą w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez M. Konstantinidisa i M. Owsiany-Hornung, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 8 ust. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi (Dz.U. 1997, L 61, s. 1).

2 Wniosek ten został przedłożony w postępowaniu karnym toczącym się przeciwko T. Rubachowi, oskarżonemu o naruszenie przepisów polskiej ustawy o ochronie przyrody.

Ramy prawne

Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem

3 Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem podpisana w Waszyngtonie w dniu 3 marca 1973 r. (*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 993, nr I-14537, zwana dalej „CITES") ma na celu zapewnienie, by handel międzynarodowy okazami gatunków wymienionych w załącznikach do niej, a także ich częściami i produktami pochodnymi nie zagrażał utrzymaniu różnorodności ekosystemów i opierał się na zrównoważonym wykorzystaniu dzikich gatunków.

4 Wspomniana konwencja ma zastosowanie we Wspólnocie Europejskiej od dnia 1 stycznia 1984 r. na mocy rozporządzenia Rady (EWG) nr 3626/82 z dnia 3 grudnia 1982 r. w sprawie wprowadzenia w życie we Wspólnocie Konwencji o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (Dz.U. L 384, s. 1). Rozporządzenie to zostało uchylone rozporządzeniem nr 338/97, którego art. 1 akapit drugi stanowi, że rozporządzenie to stosuje się zgodnie z celami, zasadami i postanowieniami CITES.

Prawo wspólnotowe

5 Artykuł 8 rozporządzenia nr 338/97 stanowi:

„Przepisy odnoszące się do kontroli działalności handlowej

1. Zakazane jest kupno, oferowanie kupna, pozyskiwanie do celów handlowych, wystawianie na widok publiczny do celów handlowych, wykorzystywanie dla zysku, sprzedaż, przechowywanie w celu sprzedaży, oferowanie do sprzedaży lub transportu w celu sprzedaży okazów gatunków wymienionych w załączniku A.

[…]

5. Zakazy określone w ust. 1 mają również zastosowanie do okazów gatunków wymienionych w załączniku B, z wyjątkiem przypadków, w których można udowodnić w sposób zadowalający właściwy organ danego państwa członkowskiego, że takie gatunki zostały pozyskane, a jeśli pochodzą spoza Wspólnoty, że zostały wprowadzone na ten obszar zgodnie z prawodawstwem obowiązującym w zakresie ochrony dzikiej fauny i flory.

[…]”.

6 Artykuł 16 tego rozporządzenia stanowi:

„Sankcje

1. Państwa członkowskie podejmą stosowne środki zapewniające nałożenie sankcji, przynajmniej w przypadku następujących naruszeń niniejszego rozporządzenia:

a) wprowadzenia do Wspólnoty lub wywozu albo powrotnego wywozu ze Wspólnoty okazów bez odpowiedniego zezwolenia lub świadectwa lub też na podstawie fałszywego, sfałszowanego lub nieważnego zezwolenia lub świadectwa lub dokumentu, w którym dokonano zmian bez upoważnienia organu wydającego;

b) niespełnienia warunków określonych w zezwoleniu lub świadectwie wydanym zgodnie z niniejszym rozporządzeniem;

[…]

j) kupna, oferowania kupna, pozyskiwania do celów handlowych, wystawiania na widok publiczny do celów handlowych, wykorzystywania dla zysku, sprzedaży, przechowywania w celu sprzedaży, oferowania do sprzedaży lub transportu w celu sprzedaży okazów gatunków z naruszeniem art. 8;

[…]

2. Środki określone w ust. 1 odpowiadają charakterowi i powadze naruszenia oraz uwzględniają przepisy dotyczące zatrzymania oraz, gdy to stosowne, konfiskaty okazów.

[…]

4. W przypadku gdy żywy okaz gatunku wymienionego w załącznikach B i C pojawi się w punkcie wprowadzenia do Wspólnoty bez odpowiedniego ważnego zezwolenia lub świadectwa, okaz musi zostać zatrzymany i może ulec konfiskacie lub jeśli odbiorca nie przyzna się do niego, właściwe organy państwa członkowskiego odpowiedzialne za punkt wprowadzenia mogą, gdy to stosowne, odmówić przyjęcia przesyłki i domagać się od przewoźnika zwrotu okazu do miejsca wysyłki".

7 Załącznik B do rozporządzenia nr 338/97 wymienia w gromadzie Arachnida (pajęczaki), rząd Araneae, pająki z rodzaju Brachypelma.

Prawo krajowe

8 Mające zastosowanie w niniejszej sprawie prawo krajowe to przede wszystkim ustawa z dnia 16 kwietnia 2006 r. o ochronie przyrody (Dz.U. nr 92, poz. 880, zwana dalej „ustawą o ochronie przyrody"), która przejmuje postanowienia CITES i rozporządzenia wspólnotowego w tej dziedzinie.

9 Artykuł 61 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody stanowi:

„1. Przewożenie przez granicę państwa roślin i zwierząt należących do gatunków podlegających ograniczeniom na podstawie przepisów prawa Unii Europejskiej, a także ich rozpoznawalnych części i produktów pochodnych, wymaga uzyskania zezwolenia ministra właściwego do spraw środowiska, z zastrzeżeniem ust. 2”.

10 Artykuł 64 tej ustawy przewiduje:

„1. Posiadacz zwierząt, o których mowa w art. 61 ust. 1, zaliczonych do płazów, gadów, ptaków lub ssaków, a także prowadzący ich hodowlę, jest obowiązany do pisemnego zgłoszenia ich do rejestru.

2. Obowiązek zgłoszenia do rejestru, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy:

1) ogrodów zoologicznych;

2) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie handlu zwierzętami, o których mowa w art. 61 ust. 1;

3) czasowego przetrzymywania zwierząt w celu leczenia i rehabilitacji.

3. Rejestr, o którym mowa w ust. 1, prowadzi starosta właściwy ze względu na miejsce przetrzymywania zwierząt lub prowadzenia ich hodowli.

[…]

5. Obowiązek zgłoszenia do rejestru lub wykreślenia z rejestru powstaje z dniem nabycia lub zbycia, wwozu do kraju lub wywozu za granicę państwa, wejścia w posiadanie zwierzęcia, jego utraty lub śmierci. Wniosek o dokonanie wpisu lub wykreślenia z rejestru powinien być złożony właściwemu staroście w terminie 14 dni od dnia powstania tego obowiązku.

[…]

8. Wpisanie do rejestru starosta potwierdza wydaniem zaświadczenia.

9. Podmioty, o których mowa w ust. 2 pkt 2, są obowiązane do posiadania i przekazania wraz ze sprzedawanym zwierzęciem oryginału lub kopii dokumentu, o którym mowa w ust. 4 pkt 11. Kopia ta powinna być, przez podmiot sprzedający zwierzę, zaopatrzona w numer nadawany według numeracji ciągłej, datę wystawienia, pieczęć i podpis osoby sprzedającej, informację o liczbie zwierząt, dla których została wystawiona, a jeżeli kopiowany dokument dotyczy więcej niż jednego gatunku, także o ich przynależności gatunkowej.

[…]”.

11 Artykuł 128 wspomnianej ustawy stanowi:

„Kto:

[…]

2) narusza przepisy prawa Unii Europejskiej dotyczące ochrony gatunków dziko żyjących zwierząt i roślin w zakresie regulacji obrotu nimi poprzez:

[…]

d) oferowanie zbycia lub nabycia, nabywanie lub pozyskiwanie, używanie lub wystawianie publicznie w celach zarobkowych, zbywanie, przetrzymywanie lub przewożenie w celu zbycia okazów określonych gatunków roślin lub zwierząt,

[…]

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5”.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytanie prejudycjalne

12 Z postanowienia odsyłającego wynika, że T. Rubach nabył na giełdach terrarystycznych egzotyczne pająki z gatunku Brachypelma Albopilosum, które to okazy należą do gatunku zwierząt wymienionych w załączniku B do rozporządzenia nr 338/97, oraz że rozpoczął rozmnażanie tych pająków w niewoli i oferował je do sprzedaży za pośrednictwem aukcji w Internecie w okresie od lutego do października 2006 r.

13 W związku z tą działalnością przeciwko T. Rubachowi toczy się postępowanie karne o 46 przestępstw z art. 128 ust. 2 pkt d) ustawy o ochronie przyrody.

14 Wyrokiem z dnia 26 października 2007 r. Sąd Rejonowy w Kościanie uniewinnił oskarżonego od zarzucanych mu czynów, uznając, że zachowanie oskarżonego nie realizowało znamion czynu zabronionego zarzucanego mu w akcie oskarżenia.

15 Wskutek wniesienia przez Prokuratora Rejonowego w Kościanie apelacji od tego wyroku w dniu 2 kwietnia 2008 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu uchylił w całości zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

16 W ramach ponownego rozpoznania sprawy Sąd Rejonowy w Kościanie stwierdził, że wiążąca dla niego wykładnia prawa krajowego poczyniona przez Sąd Okręgowy sprowadza się do wniosku, iż oskarżony może uwolnić się od odpowiedzialności karnej tylko przez dowiedzenie źródła pochodzenia tych zwierząt, przedkładając zaświadczenie o dokonaniu zgłoszenia tych zwierząt do rejestru na podstawie art. 64 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody albo przedstawiając informacje pozwalające na odtworzenie źródła pochodzenia tych zwierząt i jednoznaczne ustalenie podmiotu bądź podmiotów wcześniej je posiadających lub prowadzących ich hodowlę.

17 Jeżeli chodzi o pierwszą z tych możliwości, Sąd Rejonowy w Kościanie zasięgnął informacji w Starostwie Powiatowym w Kościanie. Zajęte przez ten organ stanowisko wskazuje, że oskarżony nie mógł zarejestrować okazów, ponieważ jako pajęczaki nie podlegały one rejestracji. Okoliczność ta została potwierdzona również przez rząd polski w przedstawionych przezeń uwagach na piśmie.

18 Zdaniem Sądu Rejonowego w Kościanie gdyby oskarżony był zobowiązany do legitymowania się dokumentem, którego w myśl prawa krajowego nie musi uzyskać, a równocześnie nie miał obowiązku posiadania szczegółowej wiedzy na temat pochodzenia danych zwierząt, to nie mógłby on uwolnić się od odpowiedzialności karnej.

19 W tej sytuacji Sąd Rejonowy w Kościanie postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

W jaki sposób w myśl prawa wspólnotowego posiadacz zwierząt wymienionych w załączniku B do rozporządzenia nr 338/97 (a niebędących płazami, gadami, ptakami ani ssakami) może udowodnić w rozumieniu art. 8 ust. 5 wspomnianego rozporządzenia i w świetle domniemania niewinności, że jego okazy zostały pozyskane […] zgodnie z prawodawstwem obowiązującym w zakresie dzikiej fauny i flory […]?

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

Uwagi przedłożone Trybunałowi

20 Zgodnie z propozycją rządu polskiego odpowiedź na pytanie sądu krajowego winna brzmieć w ten sposób, że art. 8 ust. 5 rozporządzenia nr 338/97, który uzależnia możliwość prowadzenia działalności handlowej od dowiedzenia zgodnego z prawem pozyskania okazów gatunków wymienionych w załączniku B do tego rozporządzenia, odsyła do zasad dowodowych znajdujących zastosowanie w postępowaniu przed właściwym organem krajowym. Jeżeli chodzi o postępowanie karne, dowód na taką okoliczność winien zostać przeprowadzony zgodnie z zasadami postępowania karnego, które wymagają tego, by okoliczności faktyczne były ustalane przy pomocy wszelkich dostępnych środków dowodowych oraz by wszelkie nierozwiane wątpliwości przemawiały na korzyść oskarżonego.

21 Rząd hiszpański sugeruje, aby Trybunał udzielił na zadane pytanie odpowiedzi, zgodnie z którą należy wymagać dowodu zgodnego z prawem pochodzenia wszystkich okazów gatunków wymienionych w załączniku B, pozostawiając właściwym organom administracyjnym państw członkowskich wyznaczonym na podstawie CITES ocenę tych dowodów, które w każdym razie powinny pozwolić na zapewnienie możliwości ustalenia zgodnego z prawem pochodzenia danych okazów.

22 Zdaniem Komisji Wspólnot Europejskich na pytanie sądu krajowego należy odpowiedzieć w ten sposób, że w toku postępowania karnego w sprawie możliwego naruszenia postanowień art. 8 ust. 5 rozporządzenia nr 338/97, z uwagi na brak wspólnotowego uregulowania takich postępowań karnych, sąd krajowy stosuje co do zasady prawo krajowe, dokonując jego wykładni w duchu prawa wspólnotowego i czuwając nad zapewnieniem pełnej skuteczności prawa wspólnotowego. Co się tyczy kwestii rozłożenia ciężaru dowodu, Komisja uważa, że skoro zakaz wykorzystywania do celów handlowych okazów gatunków wymienionych w załączniku B do rozporządzenia nr 338/97 ma zastosowanie jako zasada ogólna, to do prokuratora należy dowiedzenie w ramach postępowania karnego, że T. Rubach wykorzystywał do celów handlowych okazy gatunków chronionych. Natomiast T. Rubach winien dowieść, że wszedł w posiadanie tych okazów zgodnie z prawem, co pozwoliłoby mu uwolnić się od odpowiedzialności karnej.

Odpowiedź Trybunału

23 Jak wynika z ogółu rozważań zawartych w postanowieniu odsyłającym, sąd krajowy zmierza zasadniczo do ustalenia, po pierwsze, jakie środki dowodowe są, w świetle art. 8 ust. 5 rozporządzenia nr 338/97, dopuszczalne w postępowaniu karnym w sprawie czynów, których dopuszczono się w związku z okazami gatunków zwierząt takich jak te będące przedmiotem sprawy przed sądem krajowym, wymienionych w załączniku B do tego rozporządzenia, oraz po drugie, w jaki sposób dokonać słusznego rozłożenia ciężaru dowodu w zakresie ustalenia zgodnego z prawem pozyskania takich okazów.

24 Ustanowiony dla okazów gatunków wymienionych w załącznikach A i B do wspomnianego rozporządzenia system ochrony ma na celu zapewnienie możliwie najszerszej ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi, zgodnie z celami, zasadami i postanowieniami CITES.

25 Nie ulega wątpliwości, że rozporządzenie nr 338/97 nie zawiera ogólnego zakazu przywozu i sprzedaży gatunków innych niż te wymienione w załączniku A do tego rozporządzenia (wyrok z dnia 19 czerwca 2008 r. w sprawie C-219/07 Nationale Raad van Dierenkwekers en Liefhebbers i Andibel, Zb.Orz. s. I-4475, pkt 18).

26 Trybunał orzekł już w przeszłości, że handlowe wykorzystanie okazów gatunków wymienionych w załączniku B do rozporządzenia nr 338/97 jest dozwolone pod warunkiem spełnienia przesłanek określonych w art. 8 ust. 5 tego rozporządzenia (wyrok z dnia 23 października 2001 r. w sprawie C-510/99 Tridon, Rec. s. I-7777, pkt 44). Przewidziany w art. 8 wspomnianego rozporządzenia zakaz sprzedaży nie ma bowiem zastosowania, jeżeli można udowodnić w sposób zadowalający właściwy organ danego państwa członkowskiego, że takie gatunki zostały pozyskane, a jeśli pochodzą spoza Wspólnoty — że zostały wprowadzone na ten obszar zgodnie z prawodawstwem obowiązującym w zakresie ochrony dzikiej fauny i flory.

27 W świetle tych przepisów trzeba zatem stwierdzić, że rozporządzenie nr 338/97 nie precyzuje środków dowodowych, jakich należy użyć w celu dowiedzenia zgodnego z prawem nabycia okazów gatunków wymienionych w załączniku B do tego rozporządzenia, zgodnie z wymogami określonymi w art. 8 ust. 5 wspomnianego rozporządzenia, zwłaszcza jeżeli okazy te zostały wyhodowane w niewoli na terytorium wspólnotowym. Kwestię ustalenia środków dowodowych, które pozwolą na dowiedzenie spełnienia wspomnianych wymogów, należy w związku z tym pozostawić właściwym organom państwa członkowskiego. Środki te obejmują zezwolenia lub świadectwa przewidziane wspomnianym rozporządzeniem, jak też wszelkie inne dokumenty, które zostaną uznane za stosowne przez właściwe organy krajowe.

28 W tym zakresie należy przypomnieć, że wobec braku wspólnotowego uregulowania pojęcia dowodu wszelkie środki dowodowe, na które w tego rodzaju postępowaniach zezwala prawo procesowe państw członkowskich, są co do zasady dopuszczalne. W konsekwencji w sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu przed sądem krajowym to do organów krajowych należy ustalenie, na określonych w ich prawie krajowym zasadach znajdujących zastosowanie w zakresie przeprowadzenia dowodu, czy w konkretnym zawisłym przed nim postępowaniu oraz w świetle zaistniałych okoliczności należy uznać za dowiedzione, że wymogi określone w art. 8 ust. 5 rozporządzenia nr 338/97 zostały spełnione (zob. podobnie wyrok z dnia 23 marca 2000 r. w sprawach połączonych C-310/98 i C-406/98 Met-Trans i Sagpol, Rec. s. I-1797, pkt 29, 30).

29 Na pytanie sądu krajowego należy zatem odpowiedzieć, że rozporządzenie nr 338/97 nie zawiera ograniczenia środków dowodowych, których użycie może być pomocne w ustaleniu zgodnego z prawem pozyskania okazów gatunków wymienionych w załączniku B do tego rozporządzenia, oraz że wszelkie środki dowodowe, na które w tego rodzaju postępowaniach zezwala prawo procesowe danego państwa członkowskiego, są co do zasady dopuszczalne do celów orzekania w przedmiocie zgodności z prawem pozyskania takich okazów.

30 Jeżeli chodzi następnie o rozłożenie ciężaru dowodu w zakresie ustalenia zgodnego z prawem pozyskania okazów gatunków zwierząt wymienionych w załączniku B do rozporządzenia nr 338/97 w świetle zasady domniemania niewinności, należy przypomnieć, że domniemanie niewinności, tak jak zostało ono określone w szczególności w art. 6 ust. 2 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r., stanowi część praw podstawowych, chronionych — zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, dodatkowo potwierdzonym przez preambułę Jednolitego aktu europejskiego i art. 6

ust. 2 UE — we wspólnotowym porządku prawnym (zob. w szczególności wyroki z dnia 8 lipca 1999 r.: w sprawie C-199/92 P Hüls przeciwko Komisji, Rec. s. I-4287, pkt 149; w sprawie C-235/92 P Montecatini przeciwko Komisji, Rec. s. I-4539, pkt 175).

31 Domniemanie niewinności ma na celu zagwarantowanie każdej osobie, że nie będzie wskazana ani traktowana jako winna czynu zabronionego, zanim jej wina nie zostanie dowiedziona przed sądem (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 28 października 2004 r. w sprawie Y.B. i in. przeciwko Turcji, sygn. 48173/99 i 48319/99, § 43).

32 Należy podkreślić, że wdrożenie systemu ochrony ustanowionego dla okazów gatunków wymienionych w załącznikach A i B do rozporządzenia nr 338/97 w żaden sposób nie wpływa na ogólny ciążący na oskarżycielu obowiązek dowiedzenia w ramach postępowania karnego, że oskarżony wykorzystywał do celów handlowych okazy gatunków wymienionych w załączniku B do rozporządzenia nr 338/97, chronionych zgodnie z obowiązującym prawodawstwem.

33 Niezależnie od wszystkiego oskarżonemu przysługuje prawo do obrony w postępowaniu karnym w drodze przedłożenia dowodu, w zgodzie z postanowieniami art. 8 ust. 5 rozporządzenia nr 338/97, że w posiadanie rzeczonych okazów wszedł on zgodnie z prawem, spełniając wymogi określone we wspomnianym przepisie, oraz prawo skorzystania w tym celu z wszelkich środków dowodowych, na które zezwala właściwe prawo procesowe.

34 W konsekwencji odpowiedź na przedłożone Trybunałowi pytanie winna brzmieć, iż art. 8 ust. 5 rozporządzenia nr 338/97 należy interpretować w ten sposób, że w ramach postępowania karnego toczącego się przeciwko osobie oskarżonej o naruszenie tego przepisu wszelkie środki dowodowe, na które w tego rodzaju postępowaniach zezwala prawo procesowe danego państwa członkowskiego, są co do zasady dopuszczalne do celów orzekania w przedmiocie zgodności z prawem pozyskania okazów gatunków zwierząt wymienionych w załączniku B do tego rozporządzenia. W świetle zasady domniemania niewinności taka osoba może również skorzystać z wszystkich tych

środków dowodowych w celu wykazania, że w posiadanie rzeczonych okazów weszła zgodnie z prawem, spełniając wymogi określone we wspomnianym przepisie.

W przedmiocie kosztów

35 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 8 ust. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi należy interpretować w ten sposób, że w ramach postępowania karnego toczącego się przeciwko osobie oskarżonej o naruszenie tego przepisu wszelkie środki dowodowe, na które w tego rodzaju postępowaniach zezwala prawo procesowe danego państwa członkowskiego, są co do zasady dopuszczalne do celów orzekania w przedmiocie zgodności z prawem pozyskania okazów gatunków zwierząt wymienionych w załączniku B do tego rozporządzenia. W świetle zasady domniemania niewinności taka osoba może również skorzystać z wszystkich tych środków dowodowych w celu wykazania, że w posiadanie rzeczonych okazów weszła zgodnie z prawem, spełniając wymogi określone we wspomnianym przepisie.

Podpisy